

Innovasjon i opplevelsesbasert reiselivet

Dorthe Eide
(WP 1 leder,
Handelshøgskolen Nord Universitet)

NORD
universitet

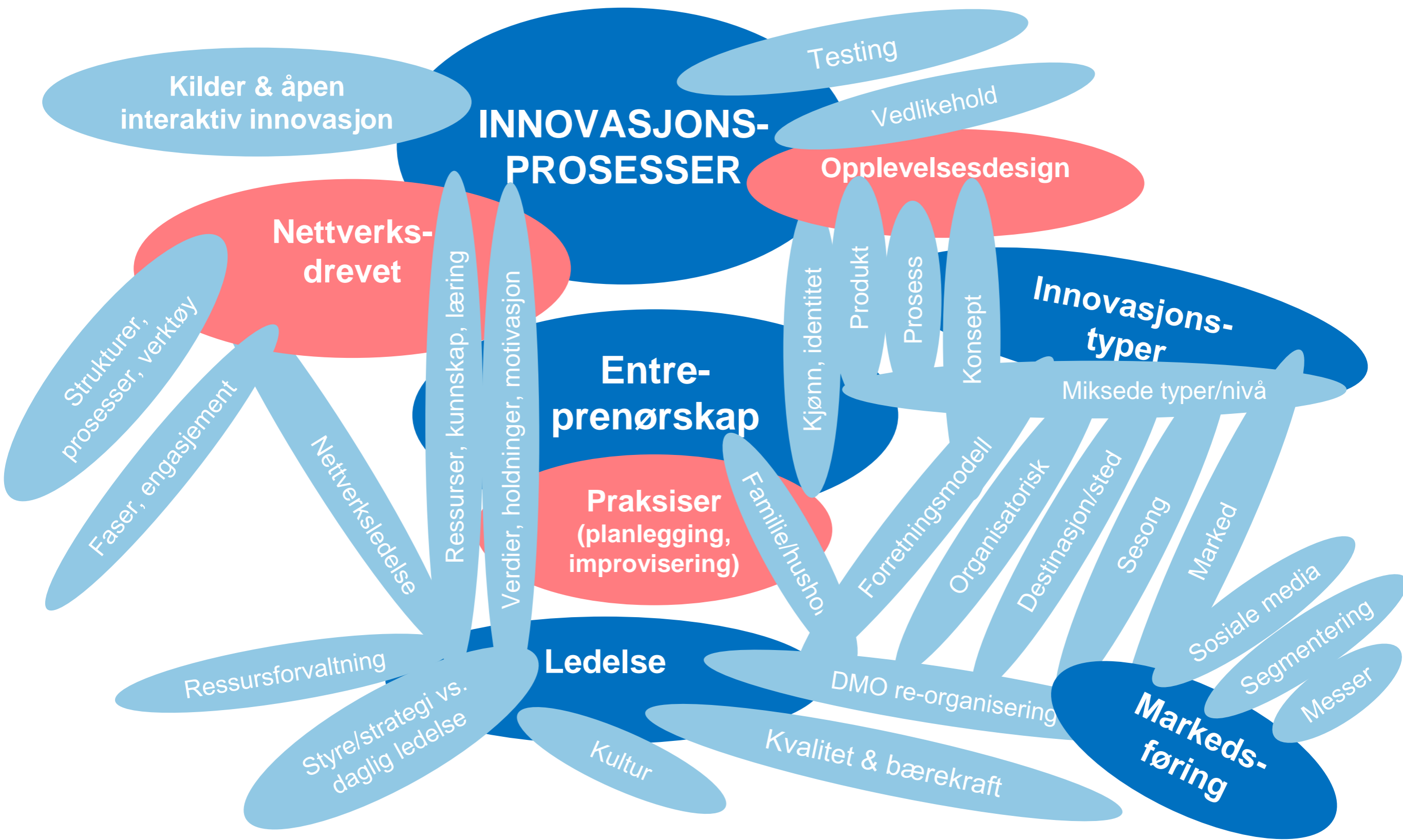
Opplevelser i
NORD

Foto: Terje Række / Nordland Reiseliv / Innovasjon Norge

Foto: Nadia Norrkott

Foto: Roger Johansen / Nordland Reiseliv

Fagteiger studert innen natur, kultur og/eller måltidsbasert opplevelsessektorer (wp 1 og 3)

INNOVASJON

- **Hva kan det være?**

- Ny ide, eller vesentlig endret ide, som utvikles og implementeres i praksis

- ofte inkrementell

- co-construction

- **Kunnskapsstatus**

- **Hvorfor innovasjon?**

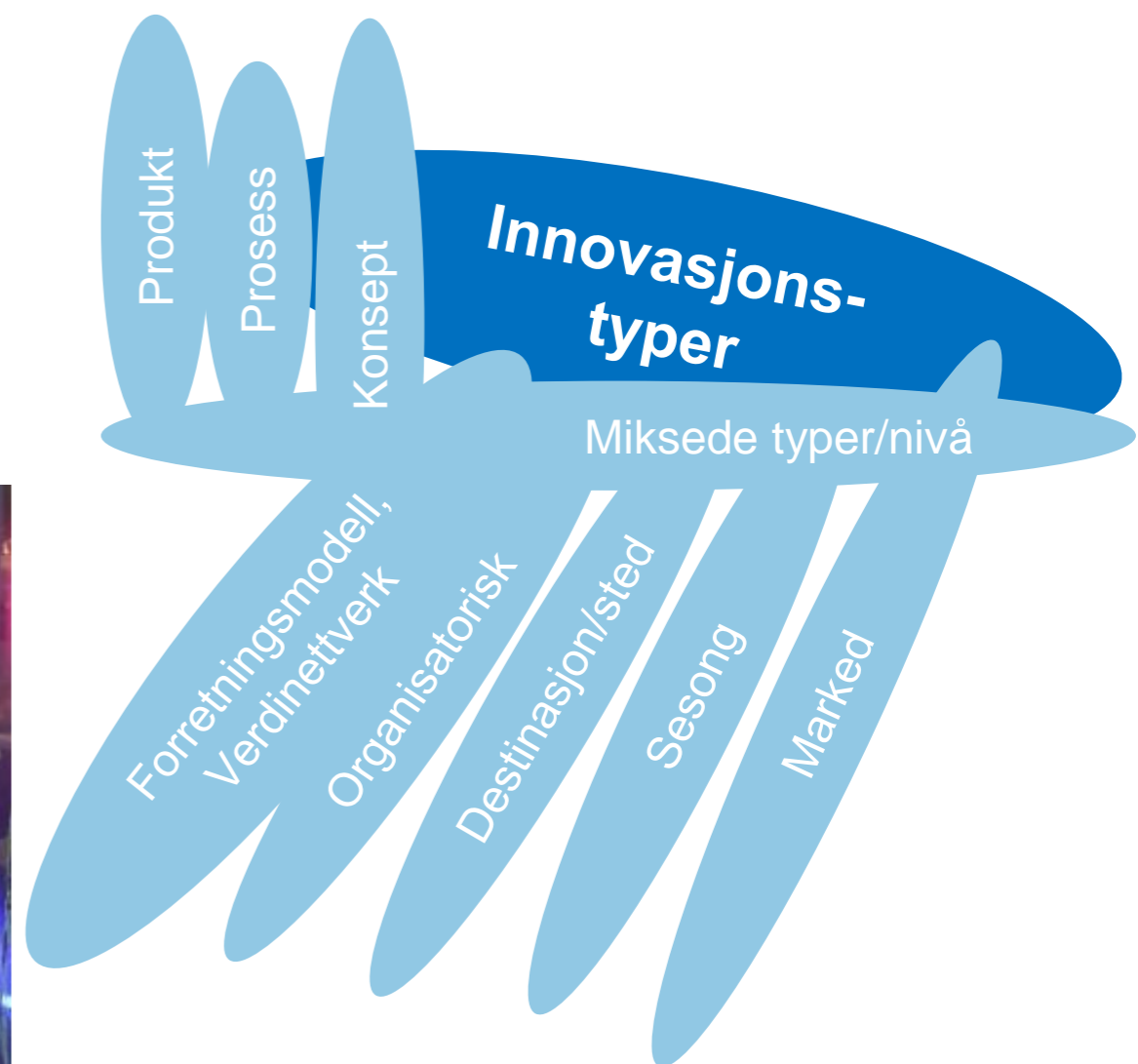
- **Innovasjonstyper?**

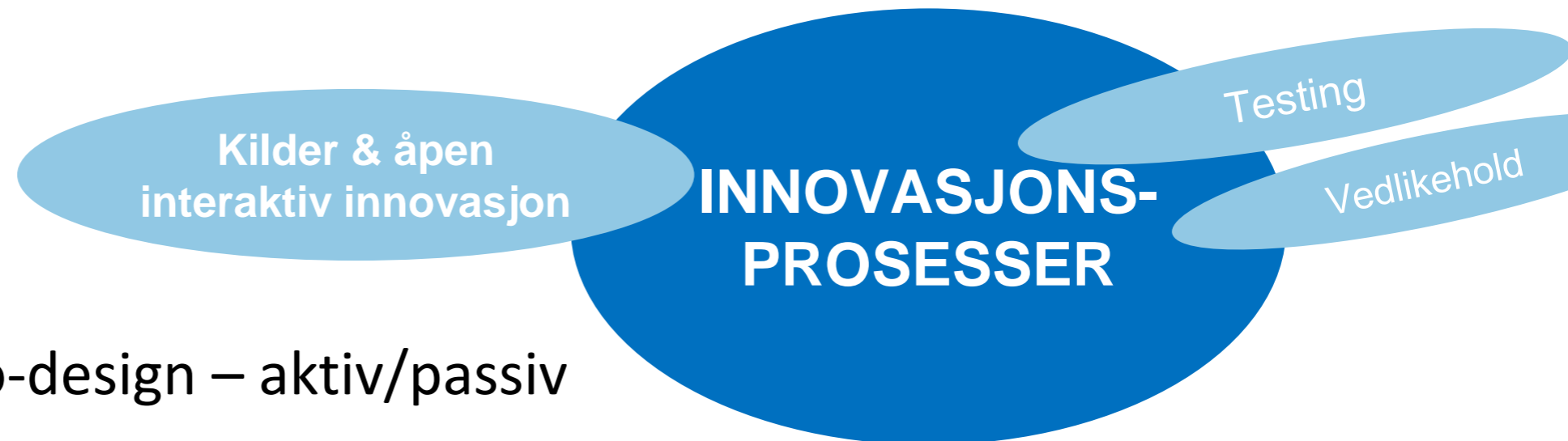
‘En stor og flere mindre innovasjoner før hver sesongåpning’» (direktør)

ASTRID LINDGREN'S VÄRLD

VIMMERBY, SMÅLAND

INTERAKTIV – ULIK GRAD AV ÅPENHET OG SYSTEMATIKK

- **Hvem?**

Co-construction/co-design – aktiv/passiv

Stort potensial i å **utvide 'boksen'**: økt involvering og tverrsektoriell

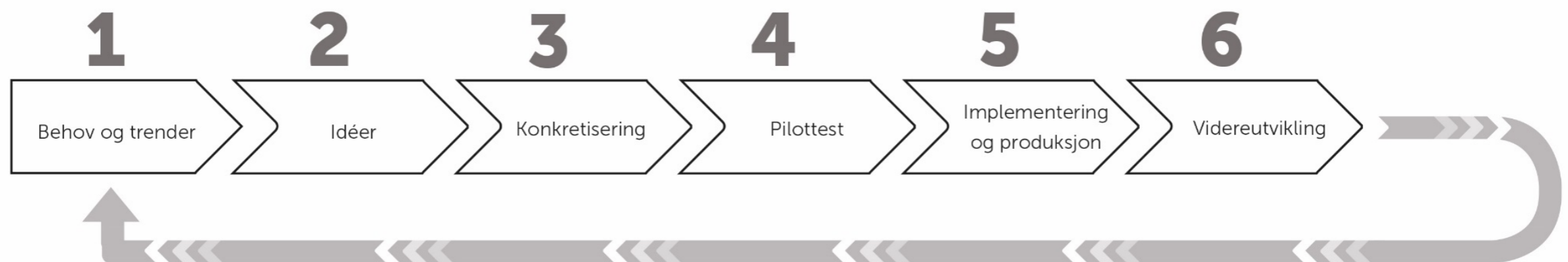
- **Metoder og systematikk?**

Ofte ad hoc

Stort potensial i å **utvide 'verktøyboksen'**: mer systematisk og smartere (testing, hvem, verktøy, lab) innovasjon, 'aldri ferdig'-tilnærming

- **Når involveres?**

Stort potensial i involvering og testing i flere faser

Testing i innovasjonsprosesser + Interaktiv

Case Levende måltidsopplevelse (Thon hotel Svolvær)

• Fase:

- **Aktører:** Ledelse/ansatte + konferansegruppe (studenter og lærere)
- **Verktøy:** Intern sparring og øving, observasjon under, gruppedialog dagen etter

Verktøyhefte – under utvikling

Meny + fortellinger:

- Torske- tunge og kjaker
  - Bakt kveite
- Lamme skank og ribbe
  - Dessert

OPPLEVELSESDSIGN OG -KVALITET

INNOVASJONS- PROSESSER

Opplevelsesdesign

Produkt

Prosess

Konsept

- **Kunde/segment-orientert innovasjon:**

- *motivasjon og ønsket verdiskaping*
- *nurds vs generalist: matching*
- *kjønn -undervurdert*

- **Kunnskapsbaserte design-grep:**

- *Ikke 'bare' råvarer, sikkerhet eller storytelling*
- *fokus på kjerneprodukt*
- *før, under, etter*
- *Potensial: Bærekraft grep og IKT*

PERIPHERAL ELEMENTS:

EXPERIENCE CORE PRODUCT:

CORE ACTIVITY:

Subsector activity,
technical
skills/competence and
safety

*Thematized experience scape, customer-
interactions, storytelling, dramaturgy,*

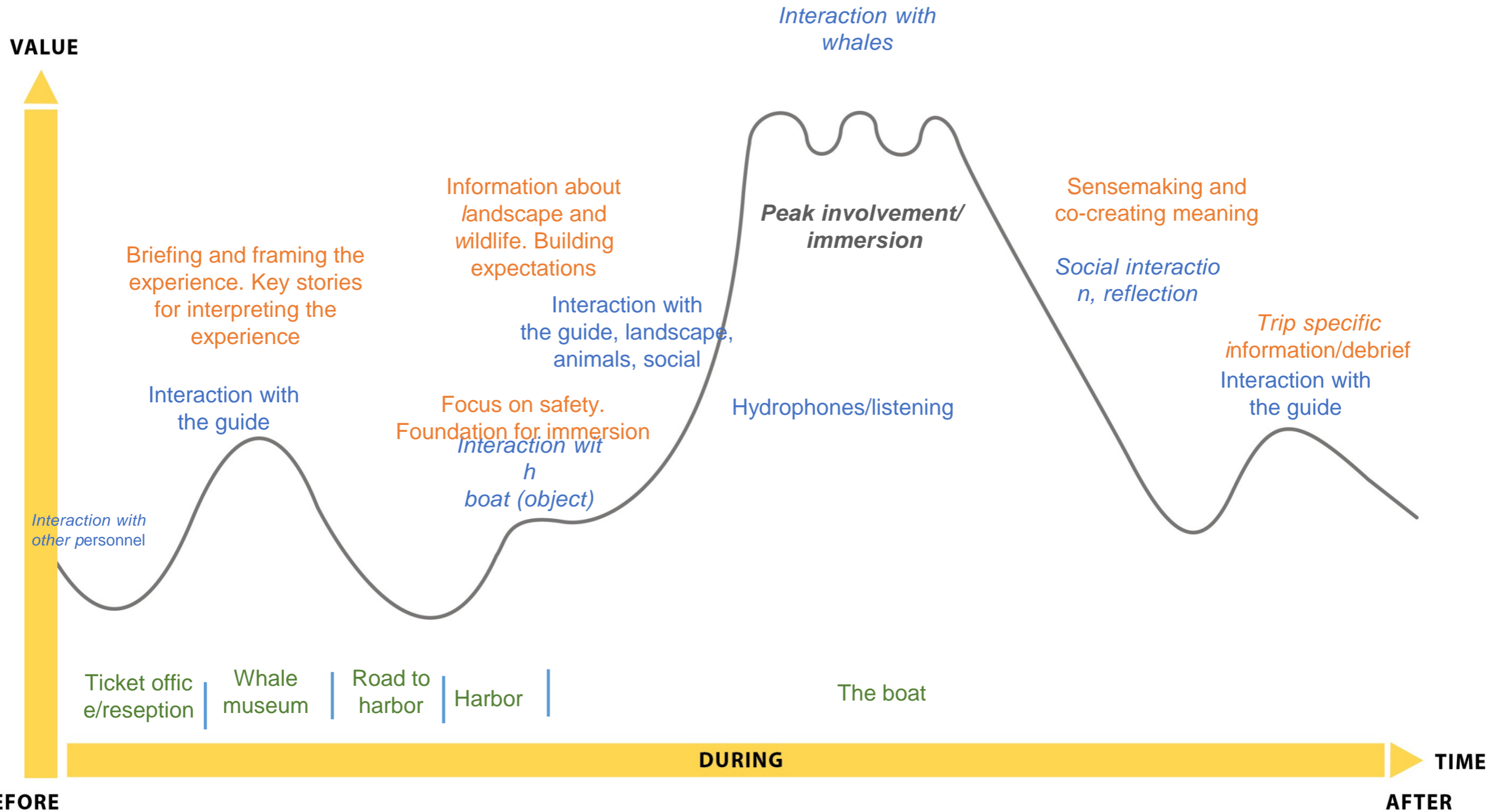
++

Service, other environmental
dimensions, etc.

OPPLEVELSESDSIGN OG -KVALITET

Eksempel på verktøy (Ann Heidi Hansen og Daniele Zanoni)

Eksempel på spin off og interaktiv OG forskningsbasert innovasjon:

- VRI forprosjekt: Studie av kvalitetssystem i Scotland, NZ og Island (naturbasert)
- Forsknings- og innovasjonsprosjekt (flere klynger, RFF) - Opplevelsesbasert reiseliv
  - L: Kombinere kunnskap, aktører og interaksjoner + Co-construction og testing av pilot
  - K: Læring og utvikling

‘De putter nåler i babyene mine når de tester og evaluerer. Jeg lærer og utvikler produkter og bedriften...det kan være utfordrende ...men når det vises på bunnlinja er det nyttig’ (Jann)

‘Dette er delen i mosaikken som har manglet i arbeidet med opplevelser’ (Daniele)

LÆRING OG INNOVASJON GJENNOM SAMARBEID OG NETTVERK

INNOVASJONS- PROSESSER

Nettverks- drevet

Strukturer,
prosesser, verktøy

Faser, engasjement

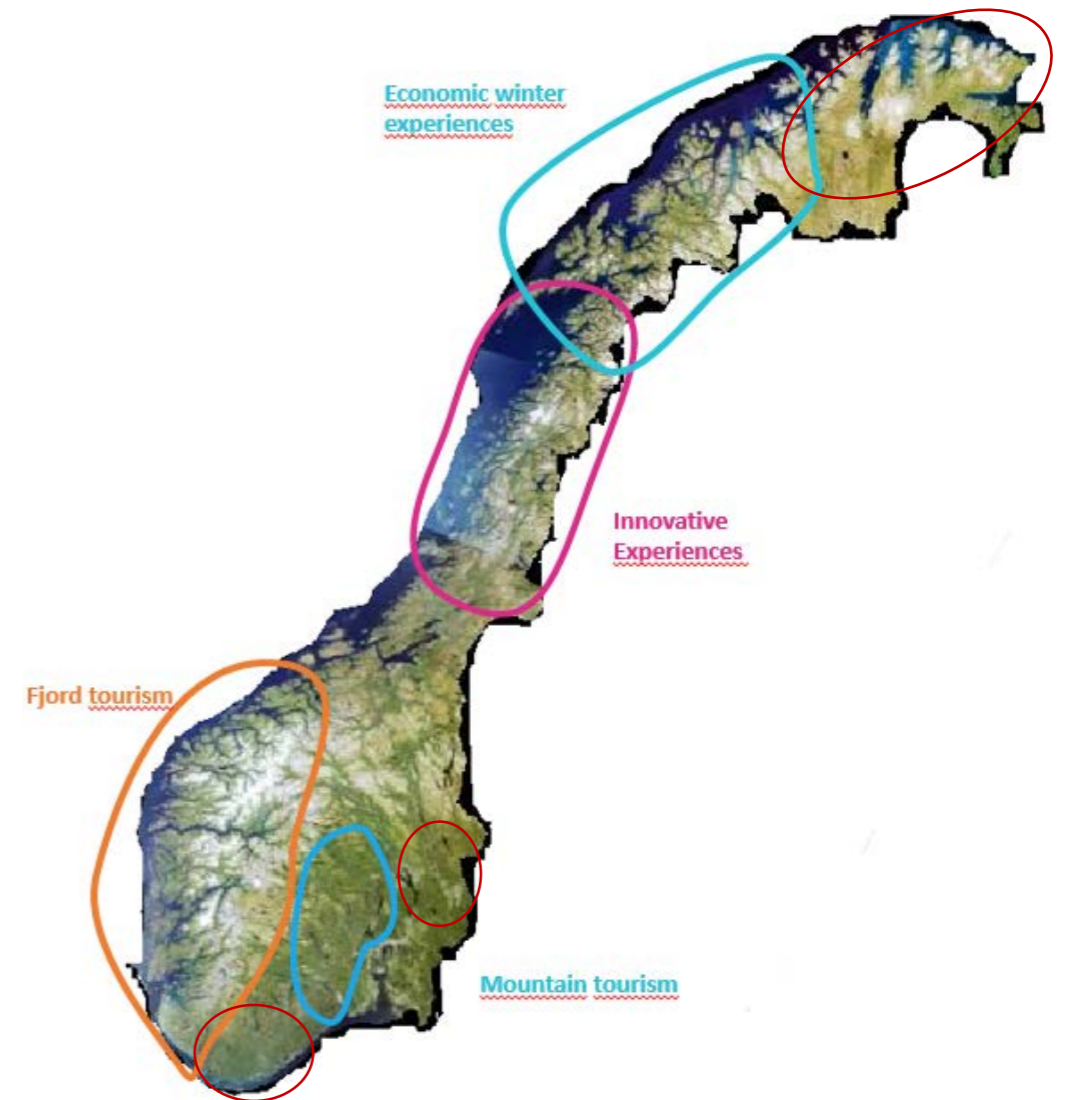
Nettverksledelse

- Ulike nettverk, roller, faktorer og prosesser
- Ulike tradisjoner mht
  - B2B
  - Triple helix
  - **Kan endres!**
- **Triple helix nettverk svært viktig!**
  - Ambisiøse: innovasjon
  - Breder lærings og innovasjonsfellesskap med delfellesskap
  - Komplementær + **utvide 'boksen'**

LÆRING OG INNOVASJON GJENNOM SAMARBEID OG NETTVERK

- Fra 'glade amatører' til profesjonelle aktører
- Innovation network journeys
- Engasjement er dynamisk – kontinuerlig re-konstrueres
- Noen kritiske faktorer
  - Umodenhet og prioritering fra bedrifter (nettverks kapasitet)
  - Bedrifter i sentrum (bottom up)
  - Relevant visjon, arenaer, verktøy og aktiviteter
  - Nettverksledelse
  - Forutsigbar finansiering (etter Arena)
  - Mangfold og triple helix

‘en stor voksenopplæring’

‘Lærte å se muligheter i vinter, ikke bare problem som før’

‘Noen som mener at resultatene ikke er som forventet, tror de oppnår innovasjon og verdiskaping bare ved å være tilhørere på samlinger’

SPINN OFFS OG FORSKNINGSBASERT INNOVASJON

Viktig kobling OiN, VRI, Arena, ++

- **Flere VRI prosjekter + noen andre (RFF og fylket) prosjekter koblet til OIN**
- **Nye nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere (bedrifter, forskere, Phd studenter)**
- **Nye eller vesentlig endrede kurs**

Mobilitet – ledere er praksislærere

“Kunnskapen gjør ikke bare opplevelsen bedre for gjestene, men gjør også arbeidet mer inspirerende.”

- Tidligere deltaker på kurset

FORMIDLING

- Anvendte konferanser, seminarer og workshops
  - I nettverk/klynger
  - I enkelt bedrifter, virkemiddelapparat, andre fou-institusjoner
  - Media (avis, tv, radio, FB), kronikker
- + mange uformelle interaksjoner

***“Endelig er forskning, virkemiddelapparat og næring i en fin svingende dans! WOW som det svinger når triple Helix fungerer”
(FB, Opplevelseskonferansen, 2011)***

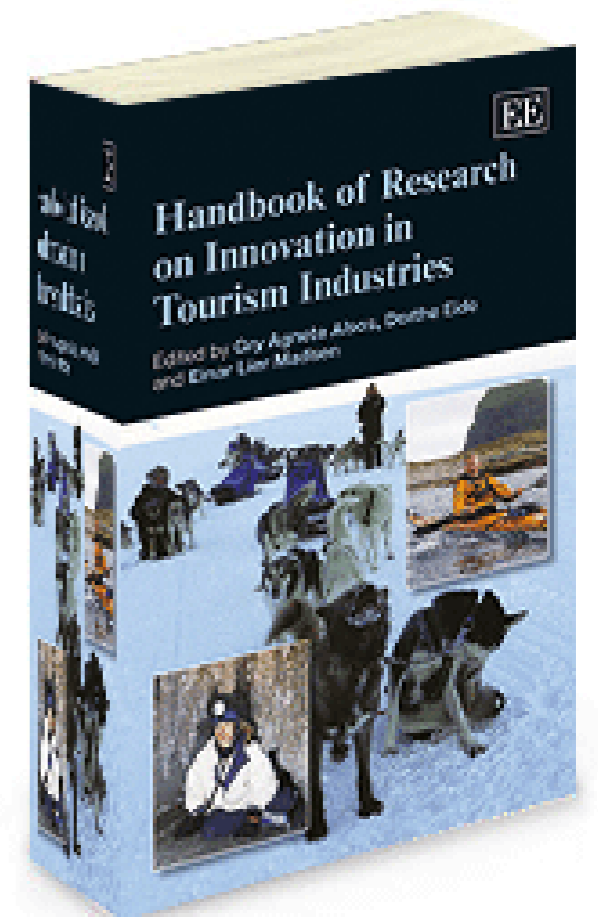
FORMIDLING

- Vitenskapelige artikler (nivå 1 og nivå 2)
- Vitenskapelige bokkapitler
- 2-3 bøker (nivå 1 og nivå 2)
- Gjesteeditor tidsskrift:
  - Nettverksdrevet innovasjon
- Rapporter og notater
- Forskningskonferanser
  - Paper
  - Ledet temagrupper

Øystein Jensen og Kåre Skallerud (red.)
INNOVATIV OG OPPLEVELSESBASERT
VERDISKAPING
I REISELIVSNÆRINGEN

COPYRIGHT BY UNIVERSITETET I NORDLAND

 Annals of Tourism Research
Volume 46, May 2014, Pages 44–61

Science and industry: Sharing knowledge for innovation

Hindertje Hoarau^a,   , Carol Kline^b, ¹,

[Show more](#)

<https://doi.org/10.1016/j.annals.2014.01.005> [Get rights and content](#)

Highlights

- Scientists and tourism practitioners share tacit and explicit knowledge in practice.
- Knowledge for innovation is co-created with stakeholders external to the firm.
- Deliberate reflection is a key activity in stimulating company innovation.
- Flows of knowledge are intimately linked to social capital.
- Social capital is developed through intensive and frequent shared practice.

FRA IDÉ TIL SUKSESS
OM Å SAMSKAPE VERDIFULLE EVENTER
NINA KATRINE PREBENSEN

COPYRIGHT BY UNIVERSITETET I NORDLAND

UNIVERSITETET I NORDLAND
HANDELSHØGSKOLEN I BODØ • HNB

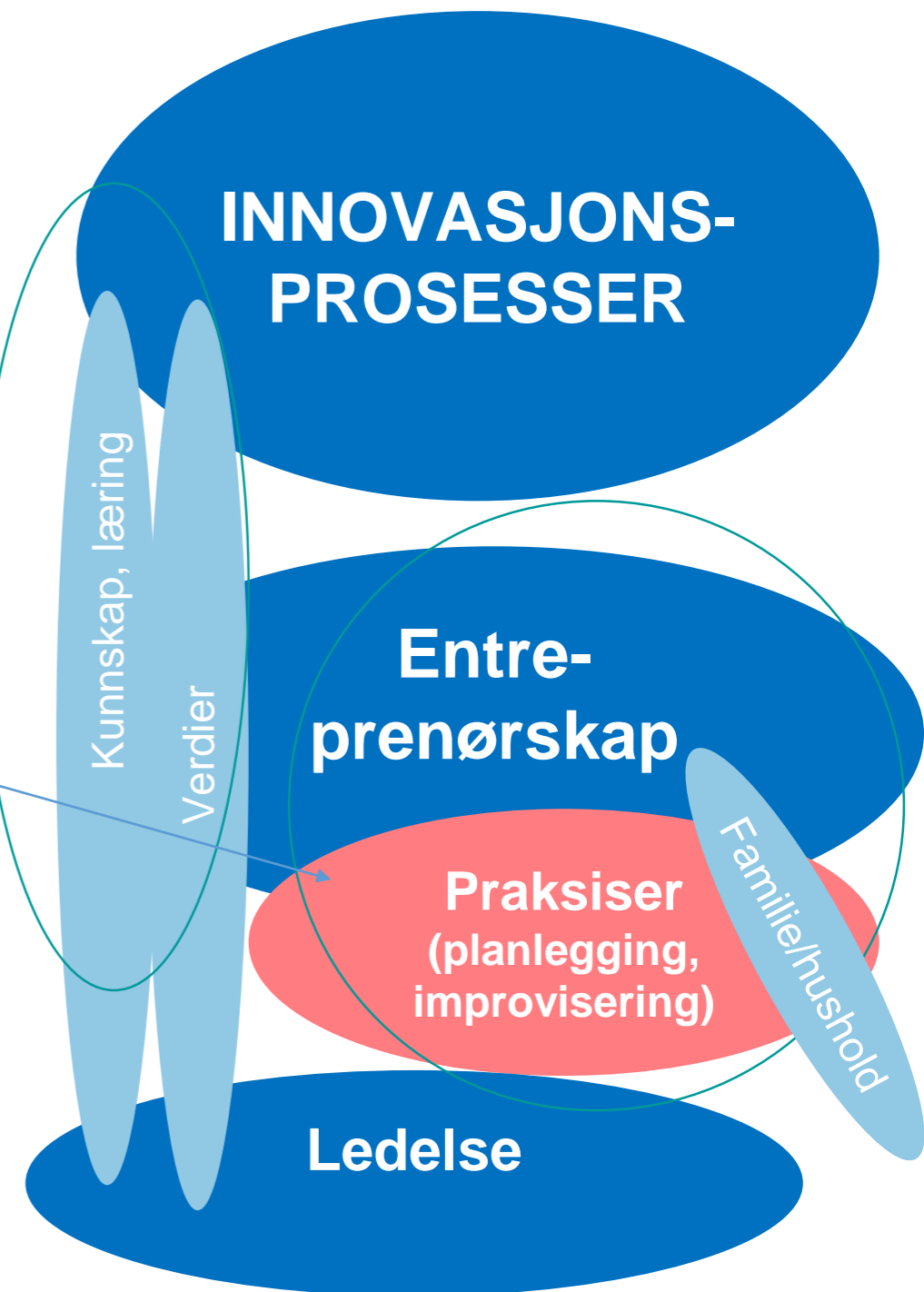
Dorthe Eide og Trude Borch
Kvalitetssystem og sertifisering innen
naturbasert reiseliv:

Erfaringer og effekter i Skottland, New Zealand og Island

Mye i pipeline!

Noen flere glimt

- I trykksak + tabeller
- Tidligere OiN phd student Hin H. Heemstra
- Professor Elisabet Ljunggren

WP 1: INNOVATIVE KONKURRANSEDYKTIGE BEDRIFTER (WP-leder Dorthe Eide, Handelshøgskolen Nord Universitet)

Fase-1: 5 år; fase-2: 3 år. Prosjektleder markert med bold skrift, PhD studenter i skråtekst.

WP 1 FASE-1 (Prosjekt 1.2 og 1.4 har gått over begge perioder)

WP NR	Prosjektnavn	Hvem	Metoder	Kunnskap om og andre resultater
1.1	Innovative distribusjonskanaler	Skallerud (UiT); Tafesse, Korneliussen	Kvantitativ	Messer; bruk av sosiale media *Pipeline: segmenteringsmetoder; kjøpsorientering og bruk av distribusjonskanaler
1.2	Innovasjon og læring på tvers av aktører i reiselivs-næringene	Eide (Nord U); Ljunggren, Fuglesang, Mossberg, Sundbo, Olsen, Johannessen, Leenheer, Johnson, Hjallager, Marnburg; Heemstra; Guld-Høegberg; Trengereid, Skullerud	Kvalitativ & interaktiv forskning	Åpne innovasjonsprosesser: -Nettverksdrevet læring og innovasjon: engasjement, resultater, design & emerging, bricolage, bandwagon, strategisk refleksivitet, støttestrukturer, språk, sosial kapital, innovasjonssystem; -Testing og involvering i innovasjon, noe kunde- og medarbeiderinvolvert innovasjon; interaktiv/forskningsbasert innovasjon; -Lederutfordringer og vedlikehold i fht opplevelseskonsept/-innovasjon; -Opplevelsesdesign av konsept/produkt, multi-level innovasjon og verdiskaping; -Opplevelseskvalitet, -ledelse og kvalitetssystem; -Betydning av ressurser, kjønn, kultur, verdier, holdninger og kunnskap i innovasjonsprosesser og bærekraft; -Innovasjonstyper; organisatorisk innovasjon (DMO re-organisering); *Pipeline: Testing og involvering i innovasjonsprosesser; interaktiv forskningsbasert innovasjon; nettverkdrevet innovasjon og nettverksledelse, opplevelseskvalitet, sertifisering kvalitet og bærekraft; beslutnings- og endringsprosesser DMO re-strukturering, ledelse og læring i fht personale + nye dataanalyser. *Mange spin offs for og med næringen: inkludert forskningsbasert innovasjon (nettverksetablering, Vega Verdensarvsenter; Skrei; Kajakk&sykkel-pakker; testing, kvalitetsprosjekt) og nye kurs.
1.3	Innovasjon og verdiskaping	Clausen (NF); Madsen.	Kvantitativ	Kilder til innovasjon; innovasjonstyper; effekter/verdiskaping; forretningsmodeller gårdsturisme; forretningsmodellinnovasjon
1.4	Bedriftsetablering i reiselivs-næringen	Alsos (NF/Nord U); Clausen, McKelvie, Carter, Solvoll	Kvalitativ & kvantitativ	-Entreprenørskap i reiselivs-næringen; -Bedriftsoppstart, inkludert hvordan gründere går fram (planlegging vs mere improvisasjon med tilgjengelige ressurser); -Betydningen av læring, identitet og rammebetingelser; Betydning av hushold og kjønn, inkludert kombinerings av ressurser og forretningsidé-spin offs; -Innovasjon i SMB. *Pipeline: Mer om oppstartsprosesser, læring og institusjonelle rammebetingelser. *Spin offs: etablerer verktøy; internasjonalt samarbeid

WP 1 FASE-2 (se prosjekt 1.2 og 1.4 i tabellen ovenfor)

WP NR	Prosjektnavn	Hvem	Metoder	Kunnskap om
1.1	Kunnskapsbasert ledelse	Prebensen (UiT); Olsen, Solstad, Nilsen, Michalsen, Wold	Kvalitativ	Strategisk vs daglig ledelse; motivere til bærekraftig utvikling. *Pipeline: styre-daglig leder
1.3	Økt verdiskaping for land og sjøbaserte turistbedrifter	Madsen (NF); Wigger (Nord U)	Kvantitativ og kvalitativ	Forvaltning og ledelse av naturressurser (bærekraft, IKT, nettverk, kollektiv entreprenørskap) *Pipeline: Organisering og lønnsomhet av cruisetjenester lokalt; ny survey skal analyseres
1.5	DMO restrukturering: innovasjon og verdiskaping	Mathisen (Norut Alta); Eide & Leenheer (Nord U)	Kvalitativ	*Pipeline: DMO roller/oppgaver og samarbeid; DMO i fht konsept/pakkeinnovasjon; Innovasjon i DMO system
1.6	Mat og matopplevelser	Ljunggren (NF); Roaldsen, Jørstad; Narten (NiBo)	Kvalitativ	*Pipeline: Lokalmat i opplevelsesøkonomi (landbruk, fiske og turisme; regionalutvikling), hva menes med lokal mat?; utfordringer og muligheter.

WP 3: FRA RESSURSER TIL TURISTOPPLEVELSER (WP leder: Einar L. Madsen, Nordlandsforskning)

Fase-1

WP NR	Prosjektnavn	Hvem	Metoder	Kunnskap om
3.1	Landskap som ressurs	Magnussen (NF); Wiggen	Kvalitativ	Destinasjonsutvikling (verdensarv, ressursbruk, samfunnsentreprenørskap)
3.2	Naturbasert reiseliv (Tematisk overlapp med WP 2)	Normann (HH); Smørvik	Kvalitativ og kvantitativ	Opplevelsesskaping i dynamiske opplevelsesrom (hurtigruta); Turisters reisemotivasjon og aktiviteter; betydningen av bedrifts vs destinasjons produkter for totalopplevelser.
3.3	Mat som ressurs	Johansen, Haugland (Bioforsk); Ljunggren, Roaldsen (NF)	Naturviten-skaplige; Kvalitativ	Lokalmat i opplevelsesøkonomien: verdinettverk, tilgang til lokale råvarer og produkter; Veksttemperaturers betydning for kvalitet på grønnsaker.
3.4	Merkevarebygging og DMO	Abelsen (Norut Alta); Kvidal	Kvalitativ og kvantitativ	Organisatorisk innovasjon; Organisering av destinasjonsmarkedsføring; Re-organisering til større DMO.